

NACEE

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

II Міжнародна науково-практична конференція
«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук,
професора Пилипенка Юрія Володимировича

II International Scientific and Practical Conference
«ECOLOGICAL PROBLEMS
OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences,
professor Pylypenko Yurii

II Международная научно-практическая конференция
«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук,
профессора Пилипенко Юрия Владимировича

24-25 жовтня 2019
м. Херсон

ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА*Ананьєва Т.В., Білошніченко Ю.О.*

РІВНІ ПИТОМОЇ РАДІОАКТИВНОСТІ У РИБ
З КАМ'ЯНСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА
(СОФІЇВСЬКИЙ РАЙОН ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ УКРАЇНИ) 306

Безик К.І.

РИБОГОСПОДАРСЬКІ ПРОБЛЕМИ БУДІВНИЦТВА
ГРЕБЕЛЬ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РІЧНОГО СТОКУ 310

Божик В.Й., Вовк Н.І.

ВИРОЩУВАННЯ ФОРЕЛІ У ЗАХІДНІЙ
РИБНІЙ КОМПАНІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ
КОМБІКОРМІВ ФІРМИ АКВАФІД..... 314

Божик Л.Я., Пукало П.Я.

СТАН МІКРОФЛОРИ РАЙДУЖНОЇ ФОРЕЛІ В УМОВАХ
ПРИВАТНОГО ГОСПОДАРСТВА ПУСТОМИТІВСЬКОГО
РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ 318

Бондаренко І.В., Шевердєєва І.С.

ВИРОБНИЦТВО ТА ОЦІНКА ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ
ЛАБОРАТОРНИХ КУЛЬТУР ТРИХОГРАМИ 324

Bronzi Paolo

WORLD STURGEON CONSERVATION SOCIETY (WSCS).... 327

Бургаз М.І.

РАРИТЕТНІ ВИДИ РИБ В ІХТІОЦЕНОЗІ
ШАБОЛАТСЬКОГО ЛИМАНУ 331

Грудко Н.О.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ЦЬОГОЛІТОК
ВЕСЛОНОСА В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ 334

Євсюкова Н.С., Шарамок Т.С.

ОЦІНКА ФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ПЛОСКІРКИ
ЗАПОРІЗЬКОГО ВОДОСХОВИЩА В УМОВАХ
АНТРОПОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ..... 336

Іжболдіна О.О., Маренков О.М.

ФІЗІОЛОГІЧНА СТИМУЛЯЦІЯ НЕРЕСТУ ТИЛЯПІЇ
МОЗАМБІКСЬКОЇ *OREOCHROMIS MOSSAMBICUS* (PETERS,
1852) З ВИКОРИСТАННЯМ КОРОПОВОГО ГІПОФІЗУ 340

чином, риба з Кам'янського водосховища є придатною для споживання людиною, а радіоекологічну ситуацію в водосховищі можна вважати задовільною.

Література

1. Sharamok T., Ananieva T., Fedonenko O. (2017) Environmental Status of Kam'yanske Reservoir (Ukraine). *Ekológia (Bratislava)*. 36 (3), 281–289. <https://doi.org/10.1515/eko-2017-0023>.
2. Водний фонд України: Штучні водойми – водосховища і ставки: Довідник (2014). За ред. В. К. Хільчевського, В. В. Гребеня. Київ, Інтерпрес.
3. Ананьєва Т. В., Федоненко О. В., Клименко О. Ю. (2018). Особливості накопичення радіонуклідів білим товстолобиком Запорізького водосховища. *Вісник Запорізького національного університету*. Сер. Біологічні науки. 1, 23–29.
4. Ананьєва Т.В., Шаповаленко З.В. (2017). Акумуляція радіонуклідів у молоді та дорослих особин сріблястого карася (*Carassius gibelio*) Запорізького водосховища. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Біологія (Біологічні системи). 9 (2), 226–230.

К.І. Безик

Одеський державний екологічний університет
ksenijabezyk@gmail.com

РИБОГОСПОДАРСЬКІ ПРОБЛЕМИ БУДІВНИЦТВА ГРЕБЕЛЬ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РІЧНОГО СТОКУ

Перерозподіл водосховищами річкового стоку в часі, а іноді і по території порушує сформовані умови існування і розмноження риб. Змінюються гідрологічний, термічний, гідрохімічний і гідробіологічний режими, а отже, і умови пересування, розмноження та харчування риб. Про вплив гідробудівництва на умови відтворення і нагулу прохідних і напівпрохідних риб можна судити по тим змінам, які відбулися в рибному господарстві в басейнах ряду річок світу (Волга,

Дніпро, Міссісіпі, Колумбія, Ніл та ін.), де каскади гідровузлів або окремі гідровузли перегородили риbam шлях до місць нересту і суттєво порушили природні умови стоку. На жаль, існуючі методи оцінки росту і зниження запасів риб і їх уловів досить умовні, а кількісна оцінка впливу гідробудівництва на рибне господарство розроблена в даний час дуже слабо.

Окремі великі водосховища і особливо їх каскади помітно перерозподіляють стік в низинах річок між сезонами року. Скорочення тривалості і зменшення висоти водопілля викликають скорочення нерестових площ, несвоєчасне створення полів, придатних для нересту, загибель ікри і виробників на нерестовищах, суміщення термінів і місць ікрометання різних видів риб, скорочення термінів перебування молоді на місцях відгодівлі, у зв'язку з чим вона передчасно скочується з нерестовищ. Негативні наслідки зарегулювання стоку водосховищами для рибного господарства особливо сильно позначаються в маловодні роки. Для збереження стада виробників прохідних риб слід забезпечити використання нерестовищ, розташованих вище гребель гідровузлів. У цьому відношенні велике значення мають рибоходи і рибопідйомники. Великою популярністю користуються успішно працюючі рибоходи для пропуску лососевих риб на річках Колумбія, Тулома і рибопідйомники для осетрових на р. Дніпро. Ефективна також перевезення у спеціальних судах – рибонакоплювачах виробників, що скупчуються в нижніх б'єфах гідровузлів.

Особливої уваги заслугоує всебічне виявлення і використання позитивних наслідків для рибного господарства створення великих водосховищ земної кулі. Значно збільшуються площі водного дзеркала, у зв'язку з чим улови риби у водосховищах зазвичай зростають у багато разів у порівнянні з уловами на цих же ділянках річки з побутовому стані. Освіта водосховищ створює умови для організації нових прогресивних форм ведення рибного господарства на внутрішніх водоймах з направленим формуванням промислового стада шляхом зариблення водосховищ молоддю осетрових риб, сигів, ляща, судака, сазана, а також шляхом

акліматизації цінних риб. Розташовуючись зазвичай в промислових районах, більшість водосховищ має важливе значення для збільшення місцевих рибних ресурсів, даючи можливість постачати населення великих міст живої та охолодженої рибою. Тим самим досягається значне вивільнення транспорту від перевезення риби з далеких районів морського рибальства. Продуктивність праці рибалок на водосховищах значно вище, ніж на річках у природному стані, що пояснюється як створенням міцної сировинної бази, так і високою оснащенням промислу високопродуктивними знаряддями лову.

Специфічні умови для розвитку рибного господарства у водосховищах у порівнянні з умовами в природних прісних водоймах створює рівень режим, вплив якого позначається на нересті, зимівлі і кормовій базі риб. Рибопродуктивність водоймищ використовується ще далеко недостатньо, і вони не набули належного значення у постачанні населення рибою. Поліпшення рибного господарства на водосховищах вимагає проведення низки заходів, з яких багато окупаються за 1-2 роки: будівництво рибоводних заводів, риборозплідників, нерестово-вищувальних господарств і організація в затоках водосховищ товарних рибних господарств для вирощування найбільш швидкозростаючих риб (короп, пелядь, нельма, товстолобик, білий амур та ін.). Великі перспективи обіцяє розведення рослиноїдних риб. Для зміцнення кормової бази необхідно в широких масштабах здійснювати акліматизацію мізид, поліхет та інших кормових організмів. Необхідно також зміцнювати матеріально-технічну базу рибної промисловості на водосховищах.

Великі, ще не вирішені завдання стоять перед наукою у вивченні ефективності розмноження основних видів риб у водосховищах, розташованих в різних природних зонах, у вивченні закономірностей харчування і розподілу промислових риб, у виявленні основних факторів, що визначають ці закономірності (гідрологічний, гідрохімічний, гідробіологічний, гідротермічний режими водосховищ), у вивченні ефективності встановлюваних заборон і лімітів на вилов риби та застосуванні різних типів знарядь лову, у вивченні економіки і раціональних

форм організації рибного господарства на водосховищах та багато інших. Своєчасне і якісне здійснення перерахованих рибогосподарських заходів дає можливість значно підвищити рибопродуктивність існуючих і створюваних водоймищ. Отже, створення водосховищ, з одного боку, порушує умови відтворення і життя прохідних і напівпрохідних риб, а з іншого боку, в ряді випадків створює сприятливі можливості для суттєвого збільшення ресурсів туводних риб. Невисока ефективність існуючих НВХ пояснюється тим, що молодь випускають з шлюзів прямо в річки або з каналів у водосховища. Велика кількість молоді чи знищується хижаками, чи вона гине через нестачу їжі. Молодь треба вивозити і дисперсно розсіювати по мілководдях водойм.

Література

1. Дерюгин Г.К., Наумов О.С. Разрушение плотин в связи с пропуском сбросных расходов. *Гидротехническое строительство*. 1995. № 7. С.30-33.
2. Авакян А.Б., Полюшкин А.А. Антропогенные факторы наводнений. *Водные ресурсы*. 1989. № 3. С. 5-13.
3. Иванов А.В. К вопросу о рациональном использовании кормовой базы зарегулированного водоема. Материалы Всероссийской конференции «Ихтиологические исследования на внутренних водоемах». Саранск: МордовГУ, 2007, с. 58-61.